

“Sevdim bir genç kadını, ansam onun adını Herşey beni ona bağlar, kalbim durmadan ağlar Gitti o dönmeyecek, aşkım hiç sönmeyecek Uzun yıllar geçse bile, yaşarım hayaliyle. Kemanımla ona bir ses verebilseydim eğer Bu sesimle ona ersem bana dünyaya değer

Ne yazık ki deniz engin, şu ufuklar ölgün Bin elemle doğuyor her yeni gün. Yarın olsun, yarın olsun diye renkler soluyor Neye baksam, ne işitem bana bin dert oluyor Bu karanlık günün elbet gelecektir sonu Kalbim özlüyor onu.”

Siz misiniz Seyyan Hanım? Dört duvar içinde, binbir belge, kitap, fotoğraf ve anı arasında, babadan kalma 1932 Remington marka daktilomun tuşları üzerinde gezinirken, sizin sesinizi duymak nasıl olur? Yoksa nostaljinin dozu aşırıya kaçtı ve boyut değiştirdik de ten kafesinden sıyrılıp artık yalnızca o “asude bahar ülkesi”nde yankılanan billurdan berrak sesinize mi yaklaştık?

“Mazi kalbimde bir yaradır Bahtım saçlarından karadır Beni zaman zaman ağlatan İşte bu hazin hatıradır”

İŞIKLI BOĞAZIÇI

Zaman tünelinin som kristal kapılarını aralıyorum.

İşıltılı kelebeklerle nakışlanmış derin maviliğe gözlerim alışıyor. Biraz vakit alıyor ama görüntü berraklaşıyor, bir demlerin Boğaziçi’ni görüyorum. Bebek semti bu, evet, evet, karşımızda etekleri suya inmiş yalılar, Hümayunâbâd Sarayı, Peksimethane, Aslanlı Yalı, az ötede Ahmet Cevdet Paşa’nın, Arifi Paşa’nın, Andon Efendi’nin, Mısır Hıdivi’nin, Narlıyan Efendi’nin, Mahşer Midillisi Kâmil Bey’in sahilsarayları. Sultan 2. Abdülhamid’in kuyumcubaşısı Jak Bey de Leon’un yalısı pek de göz alıcı, ister misiniz şimdi elim değmişken kapısını tıklatayım da, azizim Jak Beyefendi, ben sizin torununuzun torunuyum, ama siz de pek gençsiniz, bakın, zaman tünelinin bu noktasında yaşat bile sayılırız, yine de müsaade ediniz, muhterem ellerinizden öpeyim, diye söze gireyim? Olur mu olur. Ama buraya vasil olmamızın “esbabı mucibesi” bambaşka, bizi cezbeden tongo sanatkarı Seyyan Hanım’dır, ecdadımız değil.

GÜZEL SİĞINAK

Biliyorum, muhterem Seyyan Hanım, siz 1930’larda seslendirdiniz ilk tangoları, o güzelim yalıları sahilsaray oldu

Ne kadar rahat, ferah ve ışıklı bir Boğaziçi bu! Gökyüzüyle suların mavisi bir sanki, ilkyaz güneşi aydınlık ve ılık, hemen önümüzden Şirket-i Hayriye’nin 68 numaralı Güzelhisar vapuru süzülüyor, dümende Kaptan Eksenefon Efendi, Çarkıbaşı Koço Usta. Ve vapurun “hoparlör”ünden Seyyan Hanım’ın tangoları yükseliyor, “borulu” gramofonun tablasında dönen “yeni icat” taş plaktır efendim.

Düşünüyorum da, Taş Plak Meyhanesi’nden başka pek yer kalmadı galiba.

Nerede mi? Beyoğlu’nda tabii, İstanbul’un son burcu, Fa-

varları külliye kaplayan taş plak zarflarıdır: “En maruf sanatkarlar Sahibinin Sesi plaklarında”, Küçük Melahat söyleyor, “Şu Gelen Kız Benim Olsa”, “Mart Pilici”, “Çingene”, “Sulukule’de Kına Gecesi”, “Niye Gördüm Yüzünü”, “Başıma Gelene Bak”. 78 devirlik Columbia’larda Nemin, Sulhiye, Nedime Münever, Vasfiye Erdem, Saimi Sınan, Radife Erten, Belkis Özgüyener, Sabite Tur Gülerman ve Suzan Yakar hanımefendilerin sesleri dönüyor, “Kahve Olsam, Dolaplarda Kavrulsam” ya da “Söyleyin Güneşe, Bugün Doğmasın” (ah Suzan Ab-la, ah); beyefendiler arasında da Sadi Yaver Ataman, Celal Güzelses, Cemil Cankat, ve (mekânı mavi olsun) Şecaatin Tanyerli sayılabilir. Yok, mavi bulut kıvamında, ağır ve hazin bir raki kadehinde kaybolmak istiyorum, diyorsanız, buyurun Hamiyet Yüceses’in “Makber”ine! Hemen eklemek şart oldu, plakla yetinmeye-

nin imdadına udu ve neyiyle

varları külliye kaplayan taş plak zarflarıdır: “En maruf sanatkarlar Sahibinin Sesi plaklarında”, Küçük Melahat söyleyor, “Şu Gelen Kız Benim Olsa”, “Mart Pilici”, “Çingene”, “Sulukule’de Kına Gecesi”, “Niye Gördüm Yüzünü”, “Başıma Gelene Bak”. 78 devirlik Columbia’larda Nemin, Sulhiye, Nedime Münever, Vasfiye Erdem, Saimi Sınan, Radife Erten, Belkis Özgüyener, Sabite Tur Gülerman ve Suzan Yakar hanımefendilerin sesleri dönüyor, “Kahve Olsam, Dolaplarda Kavrulsam” ya da “Söyleyin Güneşe, Bugün Doğmasın” (ah Suzan Ab-la, ah); beyefendiler arasında da Sadi Yaver Ataman, Celal Güzelses, Cemil Cankat, ve (mekânı mavi olsun) Şecaatin Tanyerli sayılabilir. Yok, mavi bulut kıvamında, ağır ve hazin bir raki kadehinde kaybolmak istiyorum, diyorsanız, buyurun Hamiyet Yüceses’in “Makber”ine! Hemen eklemek şart oldu, plakla yetinmeye-

nin imdadına udu ve neyiyle Emre Cömert yetişiyor, genç ve yetenekli bir sanatkar, eskinin güzel nağmelerini günümüze taşıyor.

MEVLANA OCAĞI GİBİ

Saz ve sözle doymadınız, duymak kadar görmek de isterseniz onca güzel anlatılan nostaljik İstanbul’u, o zaman biraz dikkat ediniz üstadım, plak zarfları arasına yerleştirilmiş eski İstanbul fotoğrafları da mevcut bu mekânda. Bir dakika mirim, ne demek “eski”, gerçek İstanbul’un, her daim içimizde olan “İstanbul gibi İstanbul’un fotoğrafları: Galata Köprüsü üzerinde mürrüriye kulübü ve tramvay, Beyoğlu’nda bir balo gecesi ve zarif hanımlarla sık beyler, “gülzar” Boğaziçi’nin sessiz sakın tepeleri ve sırtını yeşile dayamış oymalı Osmanlı evleri, Kumkapı’nın “serapa” balıkçı ve meyhaneye olduğu demler...

Yalnızca dört duvardan

oluşmuyor tabii Taş Plak. Uzun beyaz örtülü masaların çevresinde “tonet” sandalyeler var. Dökme demir avizekinin güzel nağmelerini günümüze taşıyor. Bir dakika mirim, ne demek “eski”, gerçek İstanbul’un, her daim içimizde olan “İstanbul gibi İstanbul’un fotoğrafları: Galata Köprüsü üzerinde mürrüriye kulübü ve tramvay, Beyoğlu’nda bir balo gecesi ve zarif hanımlarla sık beyler, “gülzar” Boğaziçi’nin sessiz sakın tepeleri ve sırtını yeşile dayamış oymalı Osmanlı evleri, Kumkapı’nın “serapa” balıkçı ve meyhaneye olduğu demler...

Bu meyhanenin artı puanı “insan sıcaklığı”, “patron” (ya da “barba”) Saygı Yağmurdereli der ki, burası Mevlana ocağı gibidir, kim olursa buyur edilir ve kimse yalnızlık çekmez. Bir Türk’le bir Norveçli karşılıklı kadeh kaldırır,

iki dubleden sonra da Norveçli, “Ah, ah, ne olacak bu Oslo’nun hali?” şeklinde hayıflanmalarına koyulur! Heyecanlı ve konuşkan bir “meyhaneci” Saygı, ortağı Sahire Uluçer’se 20 yıllık kadim dost (babamın son günlerinde eve litrelerle “kefir” taşıdığını nasıl unutturum?), üçüncü ortak da Halit Uyan. Zaten 1993 yılında Halit Uyan, Göksum Doğan ve sair kardeşimiz Suha Tuğtepe tarafından açılmış Taş Plak, Saygı Yağmurdereli 1994 yılının Şubat ayında devralmış mekânı. Ekip de (gördüğümüz kadarıyla) gayet sağlam; güler yüzlü ve sempatik şef Cevat Mert, usta aşçıbaşı Ömer Uyan, acar garson Aydın Mert ve hızlı komi Menderes Polat müdavime “evinde içiyormuş” duygusu vermek için “cansiperane” çalışıyor. Menü mütevazı ama (iyi bir meyhanede olması gerektiğince) eksiksiz, soğuk meze tam teknil (fava ve Arnavut ciğeri özellikle tavsiye edilir), böreklerden paçanga, ara sıcaklardan kalamar “şayanı tercih”tir, sıra ana yemeğe gelince de güzel bir çoban kavurma, kuzu ya da pilic şiş pek de iyi gider. Daha ne istiyorsunuz, kardeşim? Anladım, taş plaklara doymadınız bir türlü, buyurun öyleyse, derdinize yanın, tablada bu kez dönen Behçet Kemal Çağlar’ın güftesi, Münir Nurettin Selçuk’un bestesi ve sesidir:

“Yok başka yerin lütfü ne yazdan, ne de kıştan
Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış’tan
Yok zerre teselli ne gülüşten, ne bakıştan
Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış’tan.”

İstanbul’u sevmeyse gönül aşkı ne anlar
Düşün suya, yer yer erisin eski zamanlar
Sarsın bizi akşamda şarap rengi dumanlar
Bir tatlı huzur almaya geldik Kalamış’tan.”

(1995 için “huzur”dan daha hoş bir dilekte de bulunamayız sanırım!)

(Taş Plak Meyhanesi: Akarsu Sokağı, İstiklal Cad. Beyoğlu-
Tel: 251 11 39)

